

- Hasonlatos az egy fának a virágához és gyümölcséhez. Virág nélkül nincs gyümölcs, gyümölcs nélkül értelmetlen a virág léte.

- Hasonlatos a vasút sínpárjához. Ha az egyiket felszedik, a másik tehetlenné válik. Együtt céljához vezetik az embert.

- Hasonlatos az esőhöz és a napsugárhoz. Ha nincs eső, kárba vesznek a napsugarak, ha nincs napsütés, meddő sár lesz az esőből. Együtt minden jónak földi forrása: együtt cél, élet, boldogság.

Higgyünk a hit emberformáló erejében, higgyünk a jócselekedetekben, mint a hit aranyfedezetében. Higgyünk abban, hogy a hitnek és a jócselekedeteknek együtt üdvözítő hatása van, volt és lesz mindenkoron. Ámen.

## JÓZSA ISTVÁN LAJOS

### ELHAGYTAM A GYERMEKI DOLGOKAT!

1Kor 13, 11

Kedves keresztény Testvéreim!

Akik felnőttek vagyunk, mindannyian tudjuk, hogy mit jelentett gyermeknek lenni. Mindannyian voltunk gyermekek, akárcsak Pál apostol, és hozzá hasonlóan szóltunk, éreztünk és gondolkoztunk úgy, mint gyermek. De vajon Pál apostollal együtt elmondhatjuk-e: „elhagytam a gyermeki dolgokat”?

Mit jelent valójában „elhagyni a gyermeki dolgokat”, és felnőtté válni, pálapostoli értelemben? Erre szeretnék mai egyházi beszédemben választ keresni.

Pál apostol, amikor a gyerekekről szól, nem arra akarja irányítani figyelmünket, hogy a gyermek tökéletlen felnőtt, hanem, ellenkezőleg, arra, hogy fejlődésben lévő ember, akiben lehetőségként benne van a növekedés és kiteljesedés képessége. Figyeljük meg Pál apostol nagyszerű fogalmazását: „Amikor gyermek voltam, úgy szóltam, mint gyermek, úgy éreztem, mint gyermek, úgy gondolkoztam, mint gyermek; amikor pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermeki dolgokat.” Mily beszédesen adja tudunkra, hogy itt tulajdonképpen kettős növekedésről van szó: testi és szellemi, lelki növekedésről.

Az élet alaptörvénye: a fejlődés és kiteljesedés. Az emberi élet esetében ez kettős irányú: külső formai, vagyis testi, és belső, minőségi, azaz szellemi, lelki. Tehát az élet növekedését nem csupán az évenként kinőtt ruhadarabok és cipők jelzik, és kell jelezzék, hanem valami más is: ez pedig a belső, minőségi növekedés, mely legalább annyira látványos, mint a külső – formai. A belső, minőségi növekedés: emberi magatartásunkban, viselkedésünkben, Istenhez és embertársainkhoz való viszonyulásunkban, gondolkodásmódunkban, életvitelünkben és fegyelmezett életvezetésünkben kell megmutatkozzék. A belső minőségi növekedés a lelki és szellemi értékekben való gyarapodást jelzi. Ahhoz, hogy életünk kiegyensúlyozott legyen, ahhoz egyaránt szükség van mindkétirányú növekedésre és kiteljesedésre. Hadd álljon örök példaként előttünk a gyermek Jézus növekedése: „Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2, 52)

A felolvasott bibliai vers hallatán azonban kérdések fogalmazódhatnak meg bennünk, és pedig ilyenek:

- A nagykorúság mennyiben életkor kérdése?
- Mik is valóban az érettség jelei, és mikor válik valaki valójában felnőtté?

Mindannyian tudjuk, hogy a törvények értelmében, aki a 18. életévét betöltötte, az nagykorúnak minősül. Emlékszem, milyen boldogok voltunk, amikor feltűzhettük ruhánkra a maturandus-szalagot, mely azt adta tudtára a világnak, hogy mi érettségi vizsgára készülő diákok vagyunk, és hamarosan belépünk az annyira óhajtott „nagykorúság birodalmába.” Nem merném állítani azonban, hogy mindazokból, akik maturandus-szalagot viseltek, érettségi vizsga után „maturus”, azaz érett, felnőtt emberek is lettek. Ezt abból gondolom, hogy legtöbb esetben a testi „beérés” nem esik egybe a szellemi és lelki „beéréssel”. Éretlen fiataloknál tapasztaljuk leginkább, hogy a kettő aránytalanul viszonylik egymáshoz. Le kell szögeznünk a feltett kérdések megválaszolása rendjén, hogy az érettség feltétele nem csupán a testi beérés. Sőt, egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy a felnőtté válás, a nagykorúság: szellemi és lelki értékekben való kiteljesedést, belső minőségi beérést jelent. Ez pedig független az életkortól. Tapasztalunk olyant is, hogy felnőtt emberek éretlenül, gyerekesen, felelőtlenül viselkednek. Ingatagok, megbízhatatlanok és fegyelmezetlenek, akárcsak a gyermekek. Képtelenek az önállóságra, valamint a fegyelmezett életvezetésre. Hiszem, hogy Pál apostol ilyen értelemben hagyta el a gyermeki dolgokat, mert a gyermekkorának megvannak a maga sajátos értékei és szépségei. A gyermek többnyire őszinte, ragaszkodó és mentes hátsó szándékoktól. Ilyen értelemben tanítja Jézus: „Bizony mondom néktek, aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen nem megy be abba” (Lk 18, 17). Pál apostol, amikor arra irányítja a figyelmünket, hogy „férfivá lett”, akkor ezzel azt akarja tudomásunkra adni, hogy elhagyta mindazt, ami nem fér össze a nagykorúsággal, az érettséggel, az önállósággal, felelősséggel, fegyelmezett életvezetéssel és az evangélium szellemével.

A felnőtt ember életében a fegyelem nem külső készítés eredménye, hanem saját akarata fejeződik ki benne. A gyermek képtelen az önfegyelemre, a fegyelmezett életvezetésre, ezért külső irányításra, vezetésre és segítségre van szüksége. A valóban érett, nagykorú ember akarata megegyezik Isten akaratával, mely az élet növekedését, fejlődését és kiteljesedését szolgálja mindkét irányban. A gyermek nem képes felismerni még ezeket. Ezért van szüksége külső készítésre, ezért kell életvezetését a helyes úton irányítani a szülőnek és a nevelőnek.

Az álfelnőtt ember hasonlít a gyermekre, mert éretlen az önálló életre. Így hát éretlen a szabadságra is, amely önállóságot és fegyelmezett életvezetést követel az embertől. Az álfelnőtt azt hiszi, hogy akkor szabad, ha kijátssza az erkölcsi törvényeket, holott épp ellenkezőleg: önző vágyainak a foglya. Nem képes uralkodni káros szenvedélyein, valamint önző vágyain, ezért gyengeségeinek és gyarlóságainak csapdájában vergődik. Buddha így fogalmazott: „Nem az az erős ember, aki másokat legyőz, hanem aki le tudja győzni önmagát.” Azt az embert, aki ura önmagának, vagyis cselekedeteiben saját akarata fejeződik ki, öntörvényű vagy autonóm embernek nevezzük. Ez a pálapostoli

értelemben vett felnőtt ember. Aki pedig külső kényszer hatására cselekszik, azt heteronóm vagy nem öntörvényű embernek hívjuk. A nem öntörvényű ember az álfelnőtt, aki hasonló a gyermekhez, mert külső irányításra van szüksége. Nem képes az önálló és fegyelmezett életvezetésre, mivelhogy képtelen önállóan irányítani életét.

A gyermekek gyakran játszanak felnőttessel. Az álfelnőtt is csak megjátssza a felnőttet, de valójában nem az! Az álfelnőtt ember - Németh Lászlóval szólva - „tud sarkantyúzni, de nem tudja milyen irányba haladjon.” A nagy spanyol gondolkodó, Ortega pedig így jellemzi: „Mindenen uralkodni akar, de nem ura önmagának.”

Pálapostoli értelemben az a felnőtt ember, aki találkozott Jézussal, az Ő evangéliumán keresztül és annak tükrében megvizsgálta „belső” önmagát. Nagykorú az, aki felnőtt az evangélium szelleméhez és az elvégzendő feladatainak nagyságához. Érett az, aki nem csupán „jó gyümölcsöket termő fa képében tetszeleg”, hanem gyümölcsei önmagukért beszélnek.

Sajnos népünk és egyházunk soraiban elég gyakran találkozunk „jó gyümölcsöket termő fa képében tetszelgő” álfelnőttekkel, akiknek élete nem beszél önmagáért. Az ilyenek sokakat megtévesztenek. Azonban igaz az a megállapítás: „Amit Pál Péterről elmond, többet mond Pálról, mint Péterről.” (Spinoza) Sajnos, az olyan közösség, amely álfelnőttekre épül, nem lehet hosszas életű. Az álfelnőtt hasonlít a konkolyhoz, mely kezdeti formájában, külsőleg, a megtévesztésig hasonlít a búzához, de csak addig, ameddig termésében, gyümölcsében összetéveszthetetlenül meg nem mutatkozik.

Pálapostoli értelemben valóban nagykorú és érett az a keresztyény, aki az evangélium szellemében képes életét vezetni és irányítani, és különbséget tud tenni minden élethelyzetben azon értékek között, melyek az élet növekedését, fejlődését szolgálják és előmozdítják, kiteljesedését lehetővé teszik, valamint azok között, amelyek gátolják, akadályozzák és rombolják azt. Jézus is azt akarja, hogy: „többé ne legyünk kiskorúak, olyanok, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától, tévútra csábító ravaszságától; hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben, mindenestől őhozzá...” (Ef 4, 14-15).

Pálapostoli értelemben a felnőtt embert a szeretet és a lelkiismeret irányítja, mely utóbbi - unitárius hitünk szerint - Isten szava bennünk. A felnőtt embernek minden körülmények között hűnek kell maradnia önmagához, lelkiismeretének hangjához, és nem szabad meghasonlania önmagával.

A gyermek és az álfelnőtt aszerint irányítja cselekedeteit, hogy milyen rá a visszahatás, mert embereknek akar tetszeni és nem lelkiismeretével összehangban cselekedni. A szellemileg és lelkileg nagykorú ember minden élethelyzetben kitart elvei mellett, mert a keresztyény értékek és a jézusi evangélium irányítják cselekedeteit. Meg van győződve ezek helyességéről és üdvös voltáról.

S végezetül, a pálapostoli értelemben vett felnőtt ember bízik Istenben, és szereti embertársait. Tudja, hogy a hit és a bizalom ikertestvérek, és nem nélkülözhetik egymást. Hinni Istenben azt is jelenti: bízni az emberben, az ő belső, minőségi növekedésében, fejlődésében és kiteljesedésében.

Hiszem, Testvéreim, hogy Pál apostolhoz hasonlóan mi is képesek vagyunk elhagyni a „gyermeki dolgokat”, melyek összeférhetetlenek a szellemi és lelki nagyságával. Hiszem, hogy ha életvezetésünket az evangélium szellemével itatjuk át, akkor mi is elmondhatjuk Pál apostollal: „Amikor gyermek voltam, úgy szóltam, mint gyermek, úgy éreztem, mint gyermek, úgy gondolkoztam, mint gyermek; amikor pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermeki dolgokat.” Ámen.

## LEGELTESSÉTEK AZ ISTEN KÖZÖTTETEK LÉVŐ NYÁJÁT!

1Pét 5, 2-4

Ünneplő Gyülekezet, keresztyén Testvéreim!

Péter apostol erkölcsi célzatú figyelmeztetése az első keresztyén gyülekezetek lelki vezetőihez szól, rájuk vonatkozik. Az apostoli időben akiket presbitereknek neveztek - a felolvasott bibliai versekben az apostol ugyanis a presbitereket célozza meg intelmével -, azok a szó mai értelmében lelkészek, lelki vezetők.

Hivatásos lelki vezetőkre minden időben szükség volt, így ma is szükség van rájuk. Amint hallottuk, Péter apostol a presbitereket célozza meg intelmével, de az erkölcsi célzatú figyelmeztetés nemcsak korának lelki vezetőire vonatkozik, hanem a mindenkori lelki vezetőkre, tehát ránk, mai lelkészekre is.

Különösen beszédesek ma az én számomra e bibliai versek. Minden sora különös erővel és súllyal érinti meg lelkemet. Az apostol értelme, úgy érzem, hogy életreszóló felhívást és figyelmeztető tanítást tartalmaz. A lelkésznek, mint lelki vezetőnek a szerepét, működési körét és megvalósítandó feladatát ennél kifejezőbben, hozzáértőbben és szebben aligha lehetne megfogalmazni.

A Bibliában nem találunk meghatározásokat, definíciókat arra nézve, hogy milyen kell legyen egy hiteles lelki vezető, és kapcsolata a reábizottakkal, de meggyőződéssel vallom, hogy a jézusi értelemben vett jó pásztor és a nyáj allegóriája sokkal többet foglal magában és árul el a lelkészről mint lelki vezetőről, mint bármilyen meghatározás. A Biblia, valamint Jézus tanításának szépsége és lenyűgöző hatása épp a szemléletességben, a képes beszédben rejlik. Mennyivel többet árul el Jézus Isten országáról, amikor nem meghatározza, hanem megmutatja, mihez hasonlít. Ez pedig sokkal több a legpontosabb meghatározásnál, mert eleven és életközeli!

A jó pásztor és a nyáj allegóriájában a képesbeszéd mintapéldája érhető tetten. De ezen felül rámutat a pásztor és a nyáj eszményi közösségére, viszonyára. Péter apostol arra akar megtanítani bennünket, hogy miben is áll ez az eszményi közösség és kapcsolat. Nézzük meg!

„Legeltessektek az Isten közöttetek lévő nyáját” - szól az apostol. A központi gondolat, amely uralja e bibliai verset: „legeltessektek”. Mit jelent jézusi értelemben legeltetni? Mindenekelőtt gondját viselni a nyájnak. Vagyis: őrizni, védeni, vigyázni és táplálni a nyajat. Ennek azonban vannak előfeltételei, és az egyik többek között az, hogy a pásztornak tudnia kell, hol található az életben